

Entropie a negentropie

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2014](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2014](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 8. 2014
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 8. 2014

Entropie a negentropie

O entropii se mluví už dávno (už v souvislosti s 2. větou termodynamickou); o negentropii se začalo hodně mluvit až po válce (druhé světové). Pokusy vyložit negentropii kosmologicky se setkávaly (a dodnes setkávají) s kritikou, založenou na tom, že veškeré případy (příklady) negentropie ukazují jen to, že tento obrácený směr dění („vývoje“) je naprosto závislý na entropii, že vlastně na entropii nutně parazituje, je na ní z celá závislý. Tento argument se mi však jeví jako velmi pochybný, protože se ve skutečnosti jen odvolává na naše navyklé způsoby myšlení a vůbec vnímání a „poznávání“ světa skutečností, ale není logicky relevantní. Nápadný nedostatek tu spočívá především v naprosto nevysvětleném „předpokladu“ nějakého původního „stavu“ (začátku), díky kterému je entropie vůbec možná a na němž je zcela závislá (zhoršovat, degradovat se může jen nějaký předchozí stav, který nemůže být odvozován z entropie). Jde však o cosi ještě mnohem významnějšího. Je totiž třeba se tázat, jak je vůbec možné, aby se z nějakého (jakéhokoli entropicky vzniklého) stavu mohlo začít odvíjet nějaké dění negentropické, a to kdekoli v průběhu světového dějství (tedy nejenom někde na počátku). Pro nás (pro naše pojetí) musí v takovém případě jít o narušení principu „kauzality“, jak je mu tradičně rozuměno: „příčinou“ negentropického „procesu“ nemůže být nic, co pochází z minulosti. To však zároveň nutně znamená, že „příčinu“ vývoje od jednoduššího ke složitějšímu resp. Od nižšího ke složitějšímu atd. nemůžeme hledat v tom, co už bylo a jest, nýbrž leda v něčem, co ještě nebylo (a není „jsoucí“), tedy v budoucnosti. A nyní už zbývá jen posoudit, zda můžeme usuzovat na jednu jedinou „nejsoucí skutečnost“, která je posledním zdrojem všeho nejrozmanitějšího nového, anebo zda připustíme, že přechod od „nejsoucnosti“ ke „jsoucnosti“ (tj. proces či spíše dění uskutečňování toho, co „ještě není“) má pluralitní charakter. Výsledné důsledky obojího řešení však jsou vlastně stejné, dokonce se ani nevylučují, nýbrž možná naopak představují jen dvojí stránku téhož.

(Písek, 140827-1.)